

8. hodina (MA2-E)

Definiční obor funkce více proměnných

Příklad 4.1.1. Určete a graficky znázorněte definiční obor funkce

$$z = \frac{\ln(x+1)}{\sqrt{4-x^2-y^2}}.$$

Řešení: Sestavíme jednotlivé omezující podmínky, které nám vymezí hledanou podmnožinu v $\mathbb{R}^2$.

1. Logaritmus je schopen působit pouze na kladná reálná čísla, tedy

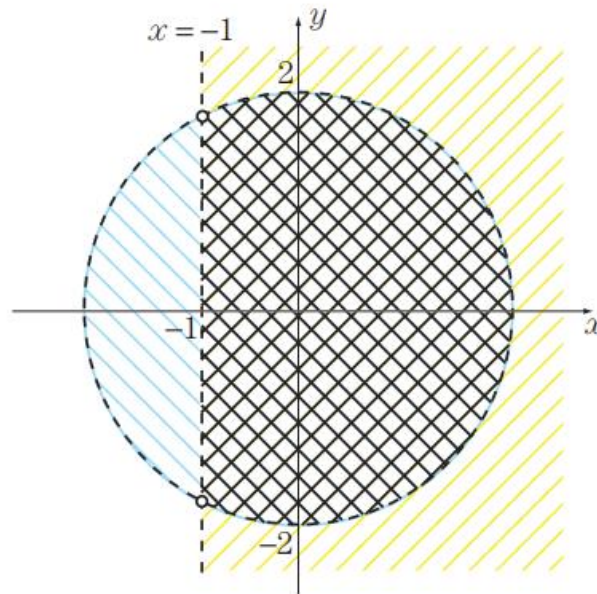
$$x + 1 > 0 \Rightarrow x > -1.$$

2. Neumíme dělit nulou. Proto ve zlomku musí být jmenovatel různý od nuly, což nám dává podmínku

$$\sqrt{4-x^2-y^2} \neq 0 \Rightarrow 4-x^2-y^2 \neq 0 \Rightarrow x^2+y^2 \neq 4.$$

3. Odmocnina je schopna působit pouze na reálná čísla nezáporná,

$$4-x^2-y^2 \geq 0 \Rightarrow x^2+y^2 \leq 4.$$

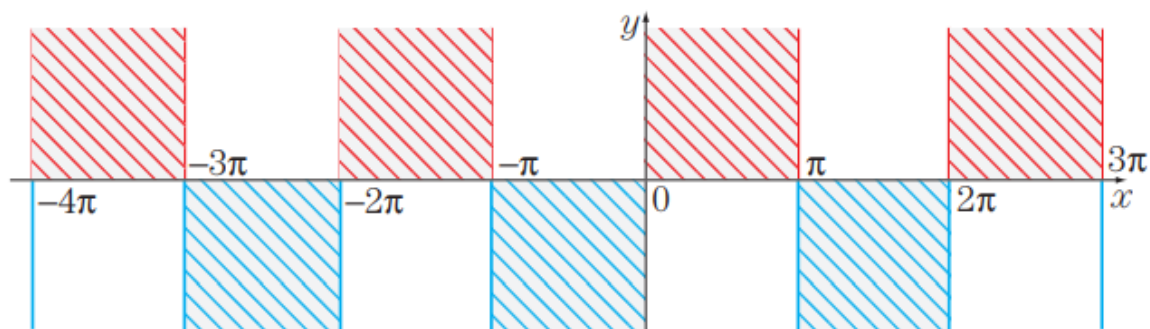

Čárkovaná křivka (hranice) nepatří do definičního oboru, plná křivka ano. Hledanou množinou je průnik modré a žluté plochy.

Příklad 4.1.2. Určete a graficky znázorněte definiční obor funkce

$$z = \sqrt{y \sin x}.$$

Řešení:

Příklad 4.1.3. Určete a graficky znázorněte definiční obor funkce

$$z = \arcsin(x + y).$$

1. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \frac{x + y - 5}{x - y + 8}$.
  2. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \sqrt{16 - x^2 - 4y^2}$.
  3. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \sqrt{y^2 - 1}$.
  4. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \ln x + \ln y - \ln(1 - x - y)$.
  5. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \ln(y(x + 2))$.
  6. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \frac{1}{\arcsin x \cdot \arccos y}$.
  7. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = (1 - x^2 - y^2)^{-\frac{1}{2}} \arccos 2x$.
  8. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \arccos(x - y^2 + 1)$.
  9. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \sqrt{\cos(2x - y)}$.
  10. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \operatorname{tg}(\arcsin(x + y))$.
-
1. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \sqrt{\ln(x + y)}$.
  2. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \ln(xy - 3)$.

3. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \arcsin \frac{x^2 + y^2 - 17}{8}$.

4. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \frac{1}{\sqrt{x^2 + y^2 - 9}}$.

6. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \frac{1}{2 + \sin(x^2 + y^2 - 9)}$.

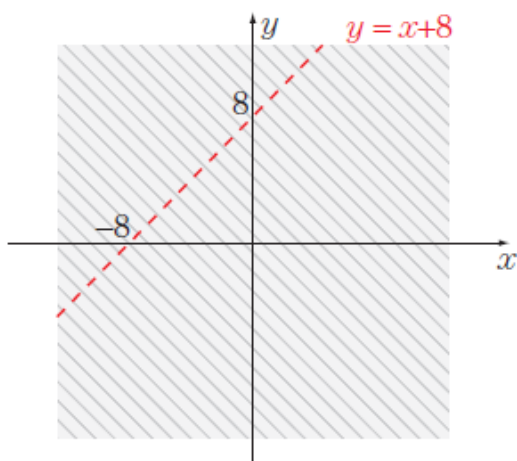
7. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \sqrt{1 - x^2 + y} + \sqrt{1 - x^2 - y}$.

9. Určete a načrtněte definiční obor funkce $z = \sqrt{\sin(y - x^2)}$.

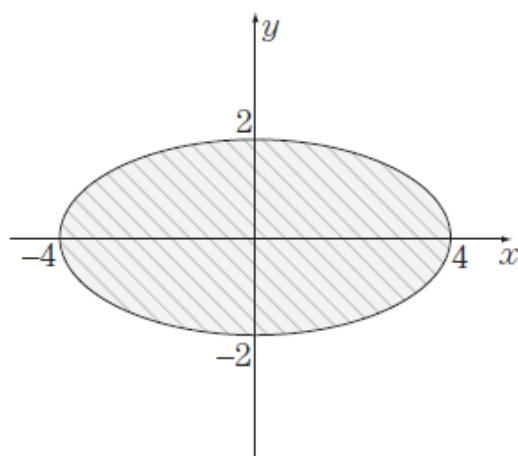
Řešení některých úloh:

1. Omezující podmínka: $x - y + 8 \neq 0$. Definiční obor: $D_z = \{[x, y] \in \mathbb{R}^2 \mid y \neq x + 8\}$, Obr. 4.1.7.

2. Omezující podmínka: $16 - x^2 - 4y^2 \geq 0$. Definiční obor: $D_z = \{[x, y] \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + 4y^2 \leq 16\}$, Obr. 4.1.8.

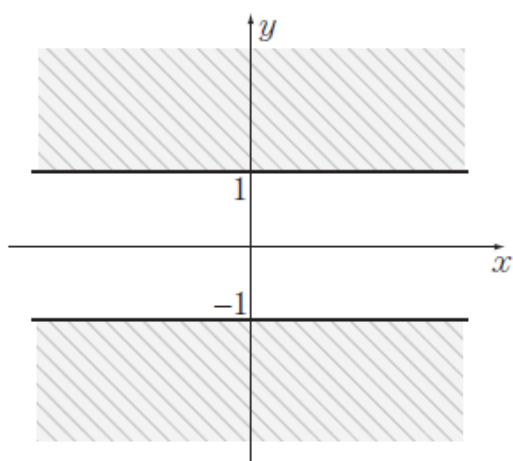
Obr. 4.1.7

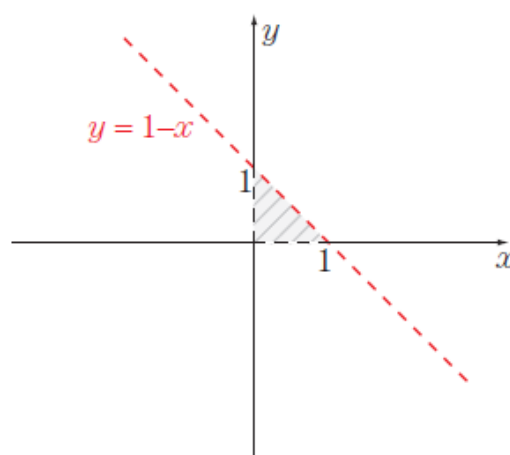
Obr. 4.1.8

3. Omezující podmínka: $y^2 - 1 \geq 0$. Definiční obor: $D_z = \{[x, y] \in \mathbb{R}^2 \mid y^2 \geq 1\}$, Obr. 4.1.9

4. Omezující podmínky: $x > 0 \wedge y > 0 \wedge 1 - x - y > 0$. Definiční obor: $D_z = \{[x, y] \in \mathbb{R}^2 \mid x > 0 \wedge y > 0 \wedge y < 1 - x\}$, Obr. 4.1.10.

Obr. 4.1.9

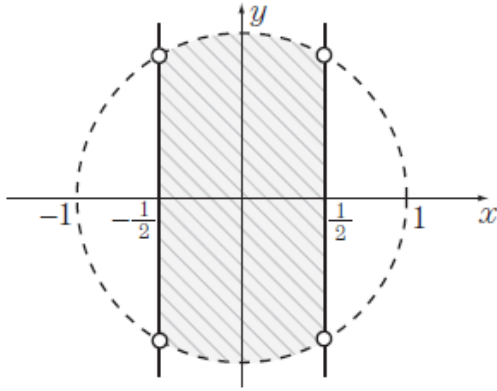

Obr. 4.1.10

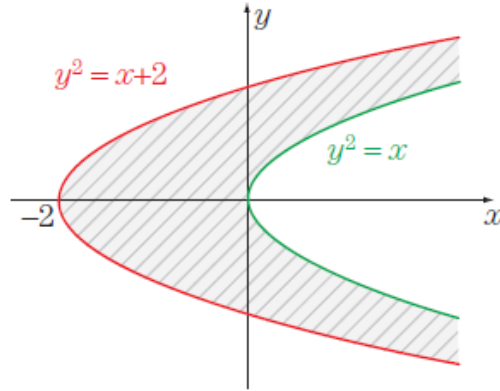
7. Omezující podmínky: $1 - x^2 - y^2 \geq 0 \wedge \sqrt{1 - x^2 - y^2} \neq 0 \wedge -1 \leq 2x \leq 1$.

Definiční obor: $D_z = \{[x, y] \in \mathbb{R}^2 \mid x^2 + y^2 < 1 \wedge -\frac{1}{2} \leq x \leq \frac{1}{2}\}$, Obr. 4.1.13.

8. Omezující podmínka: $-1 \leq x - y^2 + 1 \leq 1$. Definiční obor: $D_z = \{[x, y] \in \mathbb{R}^2 \mid y^2 \leq x + 2 \wedge x \leq y^2\}$, Obr. 4.1.14.

Obr. 4.1.13

Obr. 4.1.14